

Bruselj, 24. junij 2024
(OR. en)

11422/24

CONUN 140	DEVGEN 96
ONU 83	SUSTDEV 74
COHOM 143	ENV 679
CFSP/PESC 996	CLIMA 257
COPS 383	COHAFA 43
CSDP/PSDC 487	MIGR 290
CONOP 46	SAN 389
COTER 136	CYBER 205
COAFR 236	

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 79. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, september 2024–september 2025

V prilogi vam pošljamo sklepe Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 79. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov, september 2024–september 2025, ki jih je Svet sprejel na 4038. seji 24. junija 2024.

**Sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v okviru Združenih narodov na 79. zasedanju
Generalne skupščine Združenih narodov, september 2024–september 2025¹**

1. EU se na 79. zasedanje Generalne skupščine pripravlja v duhu tega, da je ponovno odločena spodbujati večstranske rešitve, ki temeljijo na Ustanovni listini ZN, in zagotoviti, da bodo v dobro vseh.
2. EU in njene države članice podpirajo prizadevanja generalnega sekretarja ZN za „mir v vseh razsežnostih“ in pozivajo k mednarodnemu sodelovanju v ta namen. Zavezani smo konstruktivnemu sodelovanju z državami in partnerji v večstranskih forumih, in sicer na podlagi dialoga, medsebojnega razumevanja in spoštovanja, da bi našli skupne rešitve.
3. Zaradi izrednih razmer, ki nas danes obkrožajo, naši dolgoročnejši cilji razvoja mogoče ne bodo več zadostni. Da bi pospešili izvajanje Agende 2030 in ciljev trajnostnega razvoja, bi se morali temu ponovno zavezati in dati novo soglasje. EU priznava, da sta mir in razvoj soodvisna, in bo pospešila prizadevanja za uresničitev Agende 2030 in ciljev trajnostnega razvoja.
4. Resnost razmer zaradi trojne krize planeta, tj. podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in onesnaževanja, predstavlja grožnjo na globalni in eksistenčni ravni, obstoječa varnostna vprašanja pa so samo še bolj pereča. EU je zavezana sodelovanju s partnerji za pospešitev globalnega, pravičnega in vključujočega zelenega prehoda, kot je določeno v sklepih Sveta o zeleni diplomaciji iz leta 2024, ter za spodbujanje učinkovitega uveljavljanja pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja.
5. EU meni, da je vrh o prihodnosti ključni mejnik za multilateralni sistem, ter konstruktivno sodeluje pri oblikovanju ambicioznega pakta za prihodnost. Prispevek EU je usklajen z našimi prednostnimi nalogami za to zasedanje in ponazarja naš cilj, da ohranimo in hkrati reformiramo multilateralizem, da bo koristil vsem, da bo primeren za prihodnost in bo bolje odražal današnji svet.

¹ Uporaba kratice „EU“ v tem dokumentu ne vpliva na to, ali gre za pristojnosti „EU“, za pristojnosti „EU in njenih držav članic“ ali za izključne pristojnosti „držav članic“.

6. Naslednje prednostne naloge bodo podlaga za ukrepanje EU v ZN v prihodnjem letu:

- I. ponovna zavezanost na pravilih temelječemu mednarodnemu redu, vključno s človekovimi pravicami;
- II. podpora mednarodnemu miru in varnosti;
- III. spodbujanje trajnostnega razvoja in financiranje razvoja;
- IV. reševanje trojne krize planeta;
- V. spodbujanje zaupanja z učinkovitejšim večstranskim sistemom.

I. Ponovna zavezanost na pravilih temelječemu mednarodnemu redu, vključno s človekovimi pravicami

7. EU in njene države članice bodo še naprej podpirale večstranski sistem, ki bo spoštoval pravila in načela **Ustanovne listine ZN** in **Splošne deklaracije človekovih pravic**, ter nasprotovale kakršnim koli prizadevanjem, da bi ga spodkopali ali omajali. Prizadevamo si spodbujati in braniti mednarodno pravo, vključno z mednarodnim humanitarnim pravom in mednarodnim pravom človekovih pravic, ki je temelj na pravilih temelječega mednarodnega reda in omogoča sodelovanje med državami in narodi. Multilateralizem je mednarodni ekvivalent demokratični družbeni pogodbi. EU je zavezana reformi globalnega upravljanja in bo vodilna pri izvajanju in ohranjanju pravne države, mednarodnih norm in sporazumov, ki zagotavljajo svetovne javne dobrine in ščitijo prihodnje generacije.

8. Ob opozarjanju na načelo univerzalnosti, nedeljivosti, soodvisnosti in medsebojne povezanosti človekovih pravic si bo EU še naprej prizadevala za krepitev spoštovanja, varstva in uresničevanja vseh **človekovih pravic** ter branila njihovo univerzalnost – bodisi državljskih, političnih, gospodarskih, socialnih ali kulturnih. Posebno pozornost bomo namenili tistim v ranljivem položaju in si prizadevali za sodelovanje z vsemi ustreznimi deležniki, tudi civilno družbo, da bi dosegli ta cilj. EU bo še naprej pozivala vse države, naj celostno sodelujejo s sistemom ZN za človekove pravice. V skladu s svojimi mednarodnimi zavezami bo odločno spodbujala in krepila mednarodna prizadevanja za enakost spolov, razvoj vseh človekovih pravic in njihovo dosledno uveljavljanje s strani žensk in deklet ter opolnomočenje žensk in deklet. To je še toliko nujnejše v času, ko se svet sooča z zavračanjem enakosti spolov na svetovni ravni in ko je uresničevanje cilja trajnostnega razvoja 5 daleč od resničnega. EU bo tudi v prihodnje v središče svojih prizadevanj postavljala preprečevanje in odpravo vseh oblik spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola. EU ponovno poudarja svojo zavezanost enakosti in nediskriminaciji, pravici vseh oseb, da uveljavljajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine, ter zaščiti tistih, ki so v prikrajšanem, ranljivem in marginaliziranem položaju, vključno z invalidi in starejšimi. EU bo ponovno potrdila svojo trdno zavezanost spoštovanju, varstvu in uresničevanju polnega in enakopravnega uveljavljanja človekovih pravic za LGBTI osebe. Še naprej bo zagovarjala pravice domorodnih ljudstev iz Deklaracije ZN o pravicah domorodnih ljudstev in mednarodnega prava človekovih pravic. Ukrepi EU bodo temeljili na sklepih Sveta o prednostnih nalogah EU v forumih ZN za človekove pravice za leto 2024.
9. **Boj proti nekaznovanju** in zagotavljanje varovanja pravic žrtev ter **odgovornosti** za mednarodna kazniva dejanja in kršitve mednarodnega prava so prednostne naloge zunanje politike EU, ne glede na to, kje in v katerih okoliščinah se zgodijo. Če za kršitve ni nobenih posledic, se problem nekaznovanja stopnjuje, kršitve pa ponavljajo. EU prav tako meni, da je pomembno počastiti spomin na žrtve, vključno z žrtvami terorizma in nasilnih dejanj na podlagi vere ali prepričanja, in jim dati besedo, kar lahko prispeva k ozaveščenju ter krepitvi socialne kohezije in demokratičnih vrednot.

10. EU ponovno poudarja, da odločno podpira **Meddržavno sodišče** (ICJ) kot enega glavnih stebrov mednarodnega pravosodnega sistema. EU opozarja, da so odločbe in sklepi Meddržavnega sodišča zavezujoči za pogodbenici v sporu.
11. EU prav tako ponovno izraža odločno podporo **Mednarodnemu kazenskemu sodišču** (MKS) in opozarja, da morajo države pogodbenice Rimskega statuta v celoti sodelovati z MKS pri preiskavah in pregonu kaznivih dejanj v njegovi pristojnosti, tudi pri izvrševanju nalogov za prijetje. EU podpira tudi krepitev zmogljivosti in vzpostavljanje institucij na nacionalni ravni ter prizadevanja za krepitev mednarodnega sodelovanja, kot je Ljubljansko-haaška konvencija, da bi zagotovili učinkovit pregon mednarodnih kaznivih dejanj in tranzicijsko pravičnost. EU poudarja pomen mednarodnih in regionalnih mehanizmov za spodbujanje, varstvo in spremljanje mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava človekovih pravic, zlasti Urad **visokega komisarja ZN za človekove pravice**. EU opozarja, da je zagotavljanje in ohranjanje neodvisnosti in nepristranskosti pravosodnih institucij ključnega pomena, tudi pri preprečevanju korupcije in boju proti njej.
12. EU ostaja v celoti zavezana podpiranju vloge ZN pri usklajevanju mednarodnega **humanitarnega** odziva na izredne razmere, ki je bil vzpostavljen z Resolucijo GSZN 46/182 iz leta 1991. EU si bo še naprej prizadevala za zaščito humanitarnega prostora z omogočanjem hitrega in neoviranega dostopa do ljudi v stiski, zagotavljanjem zaščite humanitarnega osebja in zagotavljanjem spoštovanja humanitarnih načel nepristranskosti, nevtralnosti, neodvisnosti in človečnosti. EU bo še naprej posvečala posebno pozornost tistim v najranljivejšem položaju, vključno z invalidi. EU in njene države članice si bodo prizadevale za zmanjšanje vse večje vrzeli med humanitarnimi potrebami in razpoložljivim financiranjem ter se ponovno zavezale prednostnim nalogam iz sklepov Sveta o odpravljanju vrzeli v financiranju humanitarne pomoči iz leta 2023.

II. Podpora mednarodnemu miru in varnosti

13. Ohranjanje mednarodnega miru in varnosti je glavni namen ZN, h kateremu se je zavezalo vseh 193 članic. Toda danes se skoraj vse celine soočajo s konflikti, zaznamujejo pa jih kršitve in zlorabe človekovih pravic in mednarodnega prava, tudi mednarodnega humanitarnega prava. Nesprejemljivo je, da so civilisti in civilni objekti, humanitarni delavci in novinarji vse pogostejše tarča napadov, da je trpljenje žensk in deklet še vedno nesorazmerno ter da je varen, hiter in neoviran humanitarni dostop vse bolj ogrožen oziroma uporabljen kot pogajalsko sredstvo. EU se bo še naprej zavzemala za pravice otrok tako, da bo dala prednost zaščiti otrok pred vsemi oblikami nasilja, tudi v oboroženih spopadih.
14. EU poziva k ponovni zavezanosti Ustanovni listini ZN v celoti in k **reformiranemu Varnostnemu svetu ZN (VSZN)**, ki bo lahko bolje izpolnil svoj mandat. Pozdravljamo delo Generalne skupščine ZN pri zadevah, povezanih z mednarodnim mirom in varnostjo, zlasti v okviru njenega 10. in 11. posebnega izrednega zasedanja, in v zvezi z izvajanjem Resolucije 76/262 o stalnem mandatu za razpravo Generalne skupščine, kadar je v Varnostnem svetu vložen veto.
15. **Neupravičena in nezakonita vojna agresija Rusije v Ukrajini** že tretje leto zapored terja visok davek predvsem med ukrajinskim ljudstvom, učinki prelivanja pa se čutijo v širši regiji in po svetu. Obsojamo dejanja Rusije za destabilizacijo svetovne strukture za ohranjanje miru in varnosti, vključno z instrumenti Varnostnega sveta ZN. EU in njene države članice bodo še naprej spoštovale na pravilih temelječi mednarodni red, podpirale Ukrajino, dokler bo treba, in si prizadevale zagotoviti, da bodo storilci kaznivih dejanj zanje v celoti odgovarjali. Celovit, pravičen in trajen mir, skladen z Ustanovno listino ZN in mednarodnim pravom, je še vedno neomajna prednostna naloga. EU pozdravlja skupno sporočilo o mirovnem okviru, sprejeto na vrhu za mir v Ukrajini, ki je potekal 15. in 16. junija 2024 v Švici. EU je v skladu s skupnim sporočilom pripravljena podpreti konkretne ukrepe na podlagi Ustanovne listine ZN in mednarodnega prava.

16. Po brutalnih in neselektivnih terorističnih napadih Hamasa oktobra 2023 so razmere v **Gazi in na Bližnjem vzhodu** ena od katastrofalnih humanitarnih posledic, ki jih bomo morali še naprej nujno obravnavati. EU je zgrožena zaradi nezaslišanega števila civilnih smrtnih žrtev, zlasti otrok. EU in njene države članice ponovno poudarjajo svoje stališče iz sklepov Evropskega sveta iz marca in aprila 2024. Sprejeti je treba nujne in trajne ukrepe za reševanje uničujočih humanitarnih razmer, vključno z izpostavljenostjo lakoti, ki jo povzroča nezadostna dostava pomoči v Gazo. Meddržavno sodišče je to jasno zapovedalo v svojih odredbah, ki jih je treba izvajati v celoti. Konstruktivno sodelovanje Izraela z ZN, vključno z njihovimi agencijami, je ključnega pomena. EU pozdravlja resolucije Varnostnega sveta ZN o razmerah na Bližnjem vzhodu, pri čemer opozarja na njihovo zavezujočo naravo, ter poudarja, da je trdno zavezana iskanju politične rešitve konflikta za vzpostavitev trajnega in vzdržnega miru na podlagi rešitve dveh držav, saj imajo Palestinci in Izraelci enako pravico do varnega, dostojnega in mirnega življenja. EU bo še naprej sodelovala z regionalnimi in mednarodnimi partnerji, da bi preprečila nadaljnje regionalno zaostrovanje razmer, zlasti v Libanonu in Rdečem morju.
17. EU se bo še naprej v enaki meri osredotočala na druge **konflikte ter kršitve in zlorabe človekovih pravic po vsem svetu**, vključno s tistimi v Sudanu, vzhodnem delu DR Kongo in Somaliji, kjer nasilni akterji kruto napadajo civilno prebivalstvo, lakota, ki jo povzročajo konflikti, pa je vseprisotna. Nujno se moramo posvetiti tudi odrekanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti pri ženskah in dekletih, s strani talibanov v Afganistanu ter ob dolgotrajnih konfliktih v Jemnu, Siriji, na Haitiju in v Burmi/Mjanmaru. EU je še naprej trdno zavezana podpori ljudem na območju Sahela in bo še naprej sodelovala s partnerji in regionalnimi organizacijami, zlasti z Gospodarsko skupnostjo zahodnoafriških držav (ECOWAS), pri čemer se bo osredotočila na odpravljanje temeljnih vzrokov konfliktov, krepitev zmogljivosti za preprečevanje stopnjevanja lokalnih konfliktov ter preprečevanje terorizma in nasilnega ekstremizma in boj proti njima, saj se ti še naprej širijo. V zvezi s tem bo EU še naprej usmerjala svoja prizadevanja in pozornost v obravnavo razmer na severu Mozambika.

18. EU podpira novo **agendo** generalnega sekretarja ZN **za mir** in zlasti to, da je znova osredotočena na **preprečevanje konfliktov** in ohranjanje miru kot univerzalno obveznost, in sicer z okrepljenim naborom orodij ZN. EU v podporo političnim procesom namenja velik poudarek dobrim uslugah in mediaciji. Izvajanje Agende 2030 skupaj z Ustanovno listino ZN in Splošno deklaracijo človekovih pravic zagotavlja možnosti za odpravljanje temeljnih vzrokov konfliktov in spodbujanje vključujoče kulture miru. Podobno moramo obravnavati medsebojne povezave med podnebjem, mirom in varnostjo ter s skupnimi prizadevanji v celoti izvajati agendo o ženskah, miru in varnosti, agendo za mlade, mir in varnost ter agendo za otroke v oboroženih spopadih in zagotoviti, da bodo vključene v pakt za prihodnost.
19. **Pregled strukture ZN za izgradnjo miru** leta 2025 je priložnost, da uresničimo priporočila iz nove agende za mir in pakta za prihodnost. Pregled bi moral okrepiti sodelovanje v okviru povezave med humanitarnim delovanjem, razvojem in mirom ter preučiti izvajanje resolucij Generalne skupščine ZN 76/305 in 78/257 o financiranju za izgradnjo miru, tudi kadar so misije v prehodnem stanju oziroma se zmanjšajo, hkrati pa priznava, da ocenjeno financiranje naj ne bi bilo nadomestilo za prostovoljne prispevke in inovativne načine financiranja. EU si bo prizadevala za celovito izvajanje obstoječega mandata **Komisije za izgradnjo miru**, da bi spodbudila boljše medsebojne povezave med tremi stebri ZN in zagotovila delovanje na področju preprečevanja konfliktov, tudi z nacionalnimi strategijami za njihovo preprečevanje. Države članice ZN morajo na ustrezen, predvidljiv in trajnosten način financirati **Sklad ZN za izgradnjo miru**, saj zgolj redni proračun ZN ne bo zapolnil finančne vrzeli.

20. **Mirovne operacije ZN**, vključno z operacijami za ohranjanje miru in posebnimi političnimi misijami, so ključno orodje za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti. Ustrezati morajo svojemu namenu in se izvajati na podlagi jasnih, osredotočenih in prednostnih mandatov, izhodnih strategij in izvedljivih načrtov za prehod. Soočajo se z vse bolj zapletenimi izzivi, zanje pa so potrebna stalna usposabljanja, da bi se lahko ustrezno prilagodile in se primerno odzvale. Nadaljevati bi bilo treba delo v zvezi z izvajanjem priporočil iz pobude za delovanje na področju ohranjanja miru (A4P) in A4P+. EU toplo pozdravlja sprejetje **Resolucije VSZN 2719**, ki bo omogočila, da se odmerjeni prispevki ZN uporabijo za financiranje do 75 % operacij v podporo miru pod vodstvom Afriške unije, ki jih je odobril VSZN, in bo preučila možnosti v podporo njenemu izvajanju. Ocenjeni prispevki držav članic EU v letu 2024 predstavljajo 23,5 % proračuna ZN za mirovne operacije. EU je najpomembnejša partnerica Afriške unije na področju miru in varnosti.
21. Bolje moramo biti pripravljeni na **spopadanje s spreminjajočimi se grožnjami in izzivi** in se obenem zavedati, da te grožnje zadevajo tudi razsežnost spola. Za to bo potrebno tesnejše sodelovanje pri preprečevanju terorizma in nasilnega ekstremizma, nadnacionalnega in organiziranega kriminala, tihotapljenja migrantov, prometa s prepovedanimi drogami, trgovine z ljudmi, okoljske kriminalitete in groženj, ki izhajajo iz hibridnih, kibernetских, novih in nastajajočih tehnologij, vključno z umetno inteligenco, pa tudi groženj, ki izhajajo iz napačnih informacij in dezinformacij, ter pri boju proti njim. Pomembna je tudi krepitev zmogljivosti predvidevanja za namene preprečevanja in obvladovanja kriznih razmer ter hitrega odzivanja nanje ob upoštevanju vse večjega priznavanja povezave med podnebnimi spremembami, degradacijo okolja ter mirom in varnostjo. EU bo s partnerji sodelovala pri oblikovanju globalne strategije za boj proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju.
22. EU bo v duhu nove agende za mir še naprej podpirala, ščitila in krepila večstranski okvir za **razoroževanje, neširjenje orožja in nadzor nad orožjem**, ki ga nenehno spodbujajo kršitve norm in delno preprečevanje dela v ustreznih forumih. Krepitev večstranskega okvira za nadzor izvoza orožja ter blaga in tehnologij z dvojno rabo je ključna za preprečevanje nadaljnega poslabšanja svetovnih varnostnih razmer. EU priznava ključno vlogo večstranskih režimov za nadzor izvoza tako pri neširjenju orožja kot pri miroljubni uporabi nadzorovanega blaga.

23. EU je še naprej zavezana univerzalizaciji in doslednemu izvajanju **Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja**, ki ostaja temelj globalnega sistema neširjenja jedrskega orožja, bistvena podlaga za nadaljnjo jedrsko razorožitev in pomemben element pri razvoju uporabe jedrske energije v miroljubne namene. Obžaluje odločitev Rusije, da prekliče ratifikacijo Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov, s čimer se bo začetek njene veljavnosti še dodatno zavlekel. EU bo nadalje spodbujala in dodatno krepila multilateralne instrumente proti uporabi **kemičnega in biološkega orožja**, da bi še naprej spoštovali mednarodno pravno prepoved takega orožja in zagotovili, da njegova uporaba ne bo ostala nekaznovana.
24. EU bo prav tako bo še naprej podpirala **instrumente za nadzor konvencionalnega orožja**, pri čemer bo poudarek na nadzoru osebne in lahkega orožja (SALW) ter prepovedi protipehotnih min, saj sta konferenci o pregledu Akcijskega programa ZN o osebnem in lahkem orožju in Konvencije o prepovedi protipehotnih min načrtovani za leto 2024. EU bo nadalje ocenila priložnosti in izzive, ki se porajajo, vključno z izzivi, povezanimi z uporabo nastajajočih tehnologij, in sicer v zvezi s smrtonosnimi avtonomnimi orožnimi sistemi v okviru Konvencije o nekaterih vrstah klasičnega orožja. Podpira tudi odgovorno uporabo novih tehnologij za vojaške namene, vključno z umetno inteligenco.
25. EU poudarja pomen spoštovanja veljavnega mednarodnega prava, ki se uporablja za **vesolje**, pri čemer je v središču Pogodba o vesolju. EU in njene države članice podpirajo univerzalizacijo in dosledno spoštovanje Pogodbe o vesolju iz leta 1967, poleg tega pa bodo spodbujale sprejetje norm odgovornega ravnanja za preprečevanje oboroževalne tekme v vesolju. EU podpira krepitev Urada ZN za vesoljske zadeve in priznava vlogo Odbora za miroljubno rabo vesolja kot glavnega organa ZN, ki je odgovoren za mednarodno sodelovanje pri miroljubni rabi vesolja.

III. Spodbujanje trajnostnega razvoja in financiranje razvoja

26. EU in njene države članice v celoti podpirajo poziv z vrha o ciljih trajnostnega razvoja leta 2023 k pospešenemu ukrepanju za **doseganje ciljev trajnostnega razvoja**, med drugim z izvajanjem politične izjave. V zvezi s tem sta financiranje razvoja in izvajanje akcijske agende iz Adis Abebe še naprej nepogrešljiva za uspešnost ciljev trajnostnega razvoja in blaginjo naše svetovne skupnosti. EU bo za trajnostni razvoj še naprej uporabljala pristop, ki temelji na človekovih pravicah, pri tem pa ponovno poudarja, da je dosledno uresničevanje vseh človekovih pravic temeljno načelo Agende 2030 in bistveno za doseganje vključujočega in trajnostnega razvoja, pri katerem nihče ne bo zapostavljen. Zavedamo se, da je treba nujno okrepiti odpornost na krize in izzive, ki zavirajo napredek pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, zlasti v najranljivejših kontekstih.
27. EU in njene države članice kot največje donatorice **uradne razvojne pomoči (URP)**² na svetu poudarjajo svojo ključno vlogo pri financiranju izvajanja Agende 2030 in svojo zmožnost, da pritegnejo druge javne in zasebne vire financiranja. V okviru strategije **Global Gateway** skupaj s finančnimi institucijami in zasebnim sektorjem delujejo v okviru pristopa Ekipe Evropa in s tem podpirajo partnerske države pri spodbujanju njihove lastne strateške avtonomije ter pospeševanju njihovega digitalnega in zelenega prehoda, hkrati pa spodbujajo promet, vire za zdravje, izobraževanje in raziskave. Strategija Global Gateway izboljšuje tudi pogoje za kakovostne naložbe s tehnično pomočjo, dialogom o politikah, trgovinskimi in naložbenimi sporazumi ter okviri za standardizacijo in regulativnimi okviri, da bi sprostili dodatna sredstva za doseganje ciljev trajnostnega razvoja.

² Leta 2023 so prispevale 95,9 milijarde EUR, kar je tedaj predstavljalo približno 42 % svetovne URP (na podlagi predhodnih podatkov OECD, objavljenih aprila 2024).

28. EU ostaja zavezana spodbujanju dobrega upravljanja in trdnih institucij na vseh ravneh kot ključnih dejavnikov, ki omogočajo trajnostni razvoj, mir in varnost, ter podpira reforme za bolj vključujoč in reprezentativen **mednarodni finančni ustroj**. Vrh o prihodnosti in četrta mednarodna konferenca o financiranju razvoja sta ključni priložnosti za pospešitev reform globalnih struktur upravljanja, da bodo te primerne za 21. stoletje. EU in njene države članice pozdravljajo pobude, ki prispevajo k ambicioznim reformam, kot sta Hamburška konferenca o trajnostnosti ali Pariški pakt za ljudi in planet.
29. Mednarodne finančne institucije morajo imeti ključno vlogo pri obsežni **mobilizaciji zasebnih finančnih tokov** v naložbe, ki so potrebne za trajnostni prehod. EU podpira razvoj operativnih modelov in inovativnih finančnih orodij za krepitev mobilizacije zasebnega sektorja, kot sta pobuda za globalne zelene obveznice ali svetovalno vozlišče za trajnostno financiranje. Pozdravlja integrirane okvire nacionalnega financiranja, ki jih vodijo države, saj ti predstavljajo način za mobilizacijo in uskladitev javnega in zasebnega financiranja s cilji trajnostnega razvoja v skladu z nacionalnimi prednostnimi nalogami.
30. EU je zavezana reformi **mednarodnih finančnih institucij** in **multilateralnih razvojnih bank**, med drugim s tesnejšim usklajevanjem med sistemom ZN in multilateralnimi razvojnimi bankami. Podpira reformo multilateralnih razvojnih bank, da bi lahko te učinkoviteje opravljale svoje poslanstvo, tj. izkoreninjenje skrajne revščine, spodbujanje skupne blaginje in reševanje svetovnih izzivov, kot so podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti in onesnaževanje. Podpira tudi „boljše, drznejše in večje“ multilateralne razvojne banke, tudi z izboljšanjem operativne uspešnosti in učinkovitosti uporabe kapitala z optimizacijo bilance stanja, pri čemer te banke ne bi izgubile svoje finančne ocene kreditne sposobnosti AAA, da bi se povečala zmožnost finančnih posojil za države v razvoju ter zasebni kapital in mobilizacija domačih virov. EU želi pohvaliti Skupino Svetovne banke za napredek, ki ga je dosegla v zvezi s svojim načrtom razvoja. Odločena je zagotavljati, da se dosedanji napredek ustrezno odraža v paktu za prihodnost, s čimer bo prispevala k doseganju ciljev trajnostnega razvoja in k temu, da bodo finančni toki usklajeni z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in razvojem, odpornim proti podnebnim spremembam.

31. EU in njene države članice pozivajo k ambiciozni dopolnitvi Mednarodnega združenja za razvoj (IDA21), da bi obravnavali **potrebe po ugodnem financiranju** in svetovne izzive, s katerimi se soočajo najrevnejše države. Multilateralne razvojne banke bi se morale bolj osredotočiti na podporo partnerskim državam pri izboljšanju in izpopolnjevanju mobilizacije domačih virov in progresivnih davčnih reform, pa tudi na upravljanje javnih financ. EU in njene države članice podpirajo tesnejše partnerstvo in sodelovanje med multilateralnimi razvojnimi bankami, še posebej na ravni držav, med drugim v sodelovanju z **Mednarodnim denarnim skladom** (MDS) in drugimi ustreznimi akterji.
32. Države članice EU so še naprej zavezane prostovoljni mobilizaciji in uveljavljanju **posebnih pravic črpanja** v okviru sklada za zmanjševanje revščine in rast ter sklada za odpornost in vzdržnost. EU pozdravlja dejstvo, da je skupina G20 na vrhu za nov svetovni finančni pakt leta 2023 dosegla cilj, ki si ga je zastavila dve leti prej, in sicer preusmeritev prostovoljnih prispevkov v obliki posebnih pravic črpanja ali enakovrednih prispevkov v višini 100 milijard USD iz naprednih v ranljive države. Ta drzna pobuda zagotavlja ključne vire za podporo gospodarstvu pri soočanju z nujnimi izzivi. Države članice EU so obljubile 35,6 milijarde USD za sklade MDS. Vse države pozivamo, naj izpolnijo svoje obljube, države, ki to lahko storijo, pa naj si še naprej prizadevajo za preusmerjanje prispevkov.
33. EU močno podpira proces **reforme razvojnega sistema ZN**. Eden od glavnih elementov tega procesa, in sicer ponovno poživljen sistem rezidenčnih koordinatorjev, se je izkazal za učinkovitega pri vzpostavljanju bolj usklajenega sodelovanja med EU in ZN na ravni držav. Vendar so še vedno potrebna prizadevanja, vključno z ustreznim, predvidljivim in trajnostnim financiranjem sistema rezidenčnih koordinatorjev. Z novim štiriletnim celovitim pregledom politike okvira operativnih dejavnosti za sistem ZN je treba okrepiti skladnost celotnega sistema in ciljno usmeritev razvojnega sistema ZN za uresničevanje Agende 2030 in Ustanovne listine ZN.
34. **Likvidnostna kriza ZN** vpliva na vse njene oddelke in ovira izvajanje njihovega mandata. Zagotoviti je treba trajnostno financiranje večstranskih institucij. Države članice EU so se zavezale, da bodo svoje prispevke plačevale v celoti, pravočasno in brezpogojno.

35. EU podpira močno **globalno arhitekturo zdravstvene varnosti**, v središču katere je odgovorna, trajnostno financirana in učinkovita SZO. Delo bomo nadaljevali na podlagi političnih izjav, sprejetih v tednu na visoki ravni v okviru 78. zasedanja Generalne skupščine ZN, ob tem pa se osredotočamo na antimikrobično odpornost, ki bo predmet razprav srečanja na visoki ravni septembra 2024. Pozdravljamo nedavni dogovor o kritičnih spremembah Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in ponovno poudarjamo, da smo močno zavezani uspešnemu izidu tekočih pogajanj o ambicioznem in pravno zavezujočem instrumentu za preprečevanje pandemij ter pripravljenost in odzivanje nanje.

IV. Reševanje trojne krize planeta

36. EU je močno zaskrbljena, saj pogodbenice **Pariškega sporazuma** skupaj še vedno niso na pravi poti k uresničevanju njegovih ciljev, in poziva k doslednemu izvajanju tega sporazuma, vključno z omejitvijo dviga temperature na 1,5 °C. Glede na 28. konferenco ZN o podnebjju poziva tudi vse partnerje, naj ukrepajo v zvezi z izvajanjem rezultatov prvega pregleda globalnega stanja v okviru Pariškega sporazuma, kar vključuje tudi prehod s fosilnih goriv. Ključno je, da si vse strani prizadevajo za ambicioznejše nacionalno določene prispevke s cilji zmanjšanja emisij v celotnem gospodarstvu, ki naj bodo usklajeni z omejitvijo 1,5 °C in nacionalnimi načrti prilagajanja. Prav tako pomembno je, da si prizadevamo za nov skupni količinsko opredeljen cilj glede podnebnega financiranja, ki bo določen na konferenci COP29 ter bo omogočil sprostitev vseh virov financiranja in uskladitev finančnih tokov s cilji Pariškega sporazuma. EU poziva partnerje, naj nadaljujejo razprave na svetovni ravni o trajnostnem financiranju svetovnega, pravičnega in vključujočega prehoda na zeleno energijo, da bi ga pospešili in bolje porazdelili njegove koristi po vsem svetu.

37. Potrebni so nujni ukrepi, da zaustavimo in obrnemo trend **izgube biotske raznovrstnosti**. EU je v celoti zavezana pravočasnemu izvajanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost v sodelovanju z mednarodnimi partnerji, pa tudi povečanju financiranja na področju biotske raznovrstnosti. Prav tako se je zavezala, da bo do leta 2030 dosegla nevtralnost degradacije tal, in pozdravlja 16. konferenco pogodbenic (COP16) Konvencije ZN o boju proti degradaciji tal. Zavzema se tudi za močnejše mednarodno upravljanje oceanov in dialog ter pozdravlja konferenco ZN o oceanih leta 2025. Poziva k hitri ratifikaciji in učinkovitemu izvajanju sporazuma v okviru Konvencije ZN o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije, da bi sporazum lahko začel veljati še pred konferenco.
38. **Globalno onesnaževanje** je obsežen izziv, ki zahteva več prizadevanj na nacionalni in mednarodni ravni za spodbujanje učinkovitega izvajanja pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja. EU je zavezana izvajanju globalnega okvira za kemikalije – za planet, ki ga ne ogrožajo kemikalije in odpadki. Podpira tudi zaključek pogajanj o ambicioznem mednarodnem pravno zavezujočem instrumentu za odpravo onesnaževanja s plastiko do konca leta 2024 v skladu z mandatom 5. skupščine ZN za okolje in pogajanj o ustanovitvi odbora za znanstveno politiko o kemikalijah, odpadkih in preprečevanju onesnaževanja.

39. Stabilnost **globalnega vodnega cikla** je vprašanje, ki je pomembno za ves svet in od katerega je odvisno doseganje vseh ciljev trajnostnega razvoja. Ohranjanje sladkovodnih ekosistemov ter reševanje vprašanja onesnaževanja in prekomerne uporabe vode sta prav tako bistvenega pomena za podnebne ukrepe in ukrepe na področju biotske raznovrstnosti, pa tudi za prehransko varnost in zdravje. EU pozdravlja ključne rezultate konference ZN o vodi 2023 in je zavezana njihovem izvajanju. Spodbuja skupna prizadevanja za močnejši sistem ZN za vodo. To vključuje imenovanje posebnega odposlanca ZN za vodo, da se zagotovi večja skladnost agende za vodo v sistemu ZN, vključitev prednostnih nalog, povezanih z vodo, v ustrezne procese ZN, izvajanje sistemske strategije ZN o vodi in sanitarni oskrbi ter globalizacijo Konvencije ZN o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer. Poleg tega je treba zagotoviti večje mednarodno sodelovanje za doseganje vodne varnosti in trajnostnega upravljanja vodnih virov ter reden medvladni dialog o vodi z nadaljnjo organizacijo konferenc ZN o vodi leta 2026, 2028 in po letu 2030, pa tudi drugih medvladnih pobud o vodi.

V. Spodbujanje zaupanja z učinkovitejšim večstranskim sistemom

40. Vrh o prihodnosti je edinstvena priložnost za **ponovno oživitev multilateralizma**, njegovo prilagoditev na sedanje in prihodnje svetovne izzive ter zmanjšanje vrzeli v zaupanju v institucije na vseh ravneh in med članicami ZN. EU se zavzema za uravnotežen pristop k trem stebrom ZN, tj. spodbujanju miru in varnosti, pospeševanju trajnostnega razvoja in varovanju človekovih pravic. Krepitev sodelovanja, odgovornosti in vključevalnosti v večstranskih forumih bo ključnega pomena za povečanje zaupanja v sistem ter zagotavljanje učinkovitosti, odgovornosti in preglednosti. EU bo še naprej konstruktivno sodelovala s partnerji iz vseh regij, tudi z akterji civilne družbe, pri ambicioznem paktu za prihodnost in njegovem smiselnem izvajanju.

41. EU podpira **celovito reformo Varnostnega sveta ZN** (VSZN), da bi ta postal učinkovitejši, bolj vključujoč, preglednejši, bolj demokratičen in odgovornejši ter da bi bolje odražal današnjo stvarnost, in sicer tako, da bi krepil glas premalo zastopanih regij, predvsem glas Afrike. Vrh o prihodnosti bi moral odražati napredek pri medvladnih pogajanjih v okviru Generalne skupščine ZN o reformi VSZN. EU podpira francosko-mehiško pobudo o omejevanju veta v primerih množičnih grozodejstev ter „kodeks ravnanja v zvezi z ukrepanjem Varnostnega sveta proti genocidu, hudodelstvom proti človeštvu in vojnim zločinom“.
42. EU odločno podpira vključujoče **svetovno digitalno upravljanje** z več deležniki ter si prizadeva za oblikovanje učinkovitega večstranskega sistema za spodbujanje digitalne preobrazbe, osredotočene na človeka, ter vključujoče, odprte, varne in digitalne prihodnosti za vse. Kot pomemben rezultat vrha o prihodnosti podpira ambiciozen globalni digitalni dogovor, ki obravnava koristi, ki bi jih digitalne tehnologije lahko prinesle človeštvu, in blaži s tem povezana tveganja. Globalni digitalni dogovor bi moral temeljiti na vrednotah in pristopu, ki temelji na človekovih pravicah, pa tudi na pristopu, ki vključuje več deležnikov. EU je seznanjena z vmesnim poročilom svetovalnega organa na visoki ravni o umetni inteligenci, ki prispeva h globalnemu digitalnemu dogovoru, in z zanimanjem pričakuje njegovo končno poročilo, ki bo obravnavano v okviru tega dogovora. Globalno upravljanje umetne inteligence bi moralo temeljiti na obstoječih strukturah in mednarodnem pravu, izvajati pa bi ga bilo treba ob spoštovanju človekovih pravic. Na tem področju ima EU vodilno vlogo, saj je sprejela akt o umetni inteligenci, s katerim je vzpostavila prvi celovit pravni okvir za umetno inteligenco.
43. EU tudi podpira pripravo **globalnih pravil ZN za neoporečnost informacij**, ki bo pomembno orodje za zagotavljanje, da številni akterji, dejavni v informacijskem okolju, prevzemajo odgovornost, in za podporo krepitvi zmogljivosti za razvoj družb, odpornih na dezinformacije. EU in njene države članice si bodo dejavno prizadevale za preprečevanje ojačevanja in legitimizacije kampanj dezinformacij.

44. Nadgradnja in krepitev naših institucij sta le del te vizije. Prav tako je pomembno, da se oblikujejo **trdna globalna partnerstva** za spodbujanje skupnega ukrepanja. EU bo še naprej sodelovala s partnerji v širšem krogu držav članic ZN, pri čemer bo s stalnim ozaveščanjem dejavno poslušala njihove pomisleke, da bi dosegla soglasje in sklenila medregionalna zavezništva. Vključujoč multilateralizem je ključnega pomena za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in reševanje vse večjih kriz.
45. **Svetovni socialni vrh** predstavlja priložnost za podaljšanje socialne pogodbe, ki je osnovana na človekovih pravicah, ter temeljnih načel in pravic pri delu Mednarodne organizacije dela. EU podpira svetovno koalicijo za socialno pravičnost pri prispevanju k ciljem svetovnega socialnega vrha in zagotavljanju učinkovitega nadaljnjega ukrepanja. Agenda svetovnega socialnega vrha mora vključevati različne akterje, tudi socialne partnerje, civilne družbe, predvsem mladinske organizacije, in druge ključne deležnike.
46. EU in njene države članice se na podlagi **četrte mednarodne konference o malih otoških državah v razvoju** (2024) zavezujejo, da bodo te države podprle pri izvajanju nove desetletne agende iz Antigve in Barbude za male otoške države v razvoju. EU in njene države članice prav tako podpirajo neobalne države v razvoju pri njihovih edinstvenih izzivih in z zanimanjem pričakujejo **tretjo konferenco ZN o neobalnih državah v razvoju**. Z vzpostavitvijo enakopravnih partnerstev bomo bolje pripravljeni na skupno reševanje svetovnih izzivov.
47. EU podpira smotrno participacijo neodvisne, na pravicah temelječe in raznolike **civilne družbe** v večstranskih procesih, ki med drugim vključujejo forume za človekove pravice, mirovno posredovanje in odločanje. Polna, učinkovita in smotrna participacija **mladih** zahteva posebne ukrepe, da bodo lahko kot enakovredni partnerji sodelovali v postopkih oblikovanja politik in odločanja v celotnem sistemu ZN. EU ponovno poudarja, da bo odločno podpirala enakopravno, polno, učinkovito in smotrno participacijo žensk in mladih v vsej njihovi raznolikosti, tudi na vseh področjih javnega in političnega življenja, v skladu z Akcijskim načrtom EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024. Spodbuja tudi vključevanje predstavnikov mladih v nacionalna predstavništva in predstavništva EU. Poleg tega pozdravlja izjavo o prihodnjih generacijah kot še en pomemben rezultat vrha o prihodnosti, ki se med drugim osredotoča na uporabo predvidevanja pri oblikovanju politik, da bi lahko izkoristili ves potencial, ki ga prinašajo prihodnje generacije.